

ਪੰਜਾਬ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
CENTRAL UNIVERSITY OF PUNJAB

ਐਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ
M.A. Punjabi

ਬੈਚ/Batch - 2026

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ
Department of Punjabi
ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਕੂਲ
School of Languages, Literature and Culture

ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (Graduate Attributes)

ਐਮ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਲ ਸਾਹਿਤ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲੋਕਧਾਰਾ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਭਿਆਚਾਰ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਾਠਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨਵੀ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਨੇਮਾਵਲੀ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਦਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ, ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ, ਸੰਪਾਦਨ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਐਂਕਰਿੰਗ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵੀ ਯੋਗ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ / **Course Structure of the Programme**

(ਵਿਕਲਪ-I ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਸਮੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਸਵਰਕ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਾਰਜ)

(Option-II Three Semesters Coursework and One Semester Research)

ਪਹਿਲਾ ਸਮੈਸਟਰ (Semester - I)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (Course Title)	ਕੋ. ਕਿਸਮ Course Type	ਭਾਸ਼ਣ L	ਟਿਊਟੋਰੀਅਲ T	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ P	ਕਰੈਡਿਟ Cr
Discipline Specific Core (DSC) Courses						
MPBI.401	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	DSC	4	0	0	4
MPBI.402	ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ	DSC	4	0	0	4
MPBI.403	ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ	DSC	4	0	0	4
Discipline Specific Elective (DSE) Courses (Any one of the following)						
MPBI.516	ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ	DSE	3	0	0	3
MPBI.517	ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	
MPBI.518	ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	
Skill Enhancement Courses (SEC)						
MPBI.404	ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼	SEC	2	0	0	2
MPBI.405	ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ)	SEC	0	0	2	1
Entrepreneurship Course (EC)/IDC/IEP						
MPBI.519	ਐਂਟਰਪ੍ਰੈਨਿਊਰਸ਼ਿਪ	EC	2	0	0	2
xxx	ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	IEP	0	2	0	0
	Total Credits		19	0	2	20

ਦੂਸਰਾ ਸਮੇਸਟਰ (Semester - II)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (Course Title)	ਕੋ. ਕਿਸਮ Course Type	ਭਾਸ਼ਣ L	ਟੈਟੇਰੀਅਲ T	ਪ੍ਰੋਕਟੀਕਲ P	ਕਰੈਡਿਟ Cr
Discipline Specific Core (DSC) Courses						
MPBI.451	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ	DSC	4	0	0	4
MPBI.525	ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ	DSC	4	0	0	4
Discipline Specific Elective (DSE) Courses (Any one of the following)						
MPBI.526	ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	3
MPBI.527	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	
MPBI.528	ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ	DSE	3	0	0	
MPBI.529	ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	
Skill Enhancement Course (SEC)						
MPBI.452	ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ	SEC	3	0	0	3
Ability Enhancement Courses (AEC)						
MPBI.453	ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ (Creative Writing)	SEC	0	0	4	2
Value Added Courses (VAC)/VAC from other departments/MOOC/IEP						
MPBI.511	ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ (Literature and Ethics)	VAC	2	0	0	2
-	ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕੋਰਸ	IDC	2	0	0	2
xxx	ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	IEP	0	2	0	0
	Total Credits		16	-	4	20

ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕੋਰਸ (ਦੂਸਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ) Interdisciplinary Courses (for students of other departments*)						
MPBI.506	ਆਉ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖੀਏ (Let's Learn Punjabi)	IDC	2	0	0	2
MPBI.507	ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ (Contemporary Punjabi Cinema)	IDC	2	0	0	
MPBI.508	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (Introduction to Medieval Punjabi Literature)	IDC	2	0	0	
MPBI.509	ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (Environment and Punjabi Literature)	IDC	2	0	0	

ਤੀਸਰਾ ਸਮੇਸਟਰ (Semester - III)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (Course Title)	ਕੋ. ਕਿਸਮ Course Type	ਭਾਸ਼ਣ L	ਟੈਟੇਰੀਅਲ T	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ P	ਕਰੈਡਿਟ Cr
Discipline Specific Core Courses (DSC)						
MPBI.535	ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ	DSC	4	0	0	4
MPBI.536	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ	DSC	4	0	0	4
Discipline Specific Elective Courses (Any one of the following)						
MPBI.537	ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ	DSE	3	0	0	3
MPBI.538	ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	DSE	3	0	0	
MPBI.539	ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ	DSE	3	0	0	
Value Added Courses (VAC)/VAC from other departments/MOOC						
PBI.512	ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਲੇਖਣ (Popular Science Writing)	VAC	2	0	0	2
Skill Enhancement Courses (SEC)/IEP						
MPBI.541	ਅਨੁਵਾਦ	SEC	0	0	6	3
MPBI.599-1	ਖੋਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ / ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ	SEC	0	0	8	4
xxx	ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	IEP	0	2	0	0
	Total Credits		11	0	18	20

ਚੌਥਾ ਸਮੇਸਟਰ (Semester - IV)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (Course Title)	ਕੋ. ਕਿਸਮ Course Type	ਭਾਸ਼ਣ L	ਟੈਟੇਰੀਅਲ T	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ P	ਕਰੈਡਿਟ Cr
MPBI.599-2	ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ / ਅਨੁਵਾਦ	SDC	0	0	40	20
Total Credits			0	0	40	20

* ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੋਰਸ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। One or more courses will be offered subject to availability of the faculty and infrastructure.

ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵਿਕਲਪ

Options for Multiple Entry and Exit Scheme

ਐਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਮੈਸਟਰ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਰਸ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ (Post-Graduate Diploma in Punjabi) ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 04 ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਪਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ:

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ (Course Title)	ਕੋ. ਕਿਸਮ Course Type	ਭਾਸ਼ਣ L	ਟੈਟੀਅਲ T	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ P	ਕਰੈਡਿਟ Cr
MPBI.531	ਕਾਰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ	SDC	4	0	0	04
MPBI.532	ਲਘੂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ	SDC	0	0	8	04

Evaluation Criteria for Theory Courses:

Core, Discipline Elective, Compulsory Foundation Courses			Interdisciplinary, Value Added and Entrepreneurship, Innovation and Skill Development Courses (≤ 2 credits) or any other theory course of ≤ 2 credits	
	Marks	Evaluation	Marks	Evaluation
Internal Assessment	25	Various methods	-	-
Mid-semester test (MST)	25	Descriptive	50	Descriptive (upto 100%) Objective (upto 30%)
End-semester exam (ESE)	50	Descriptive (upto 100%) Objective (upto 30%)	50	Descriptive (upto 100%) Objective (upto 30%)

Formative Evaluation: Internal assessment shall be 25 marks using any two or more of the given methods: tests, open book examination, assignments, term paper, presentations etc. The Mid-semester test shall be descriptive type of 25 marks including short answer and essay type except the courses like IDC/VAC etc. mentioned in the above table. The number of questions and distribution of marks shall be decided by the teachers.

Summative Evaluation: The End semester examination (ESE) of 50 marks with upto 100% descriptive type and upto 30% objective type shall be conducted at the end of the semester. The objective type shall include a few words (very short) answers, fill-in the blanks, MCQs', and matching. Each answer shall carry weightage of upto two marks depending on the level of difficulty. The descriptive type shall include short answer and essay type questions with maximum weightage of 10 marks for each question. The number of questions and distribution of marks shall be decided by the teachers. Questions for exams and tests shall be designed to assess course learning outcomes along with focus on knowledge, understanding, application, analysis, synthesis, and evaluation.

The evaluation for IDC, VAC and entrepreneurship, innovation and skill development courses (≤ 2 credits) shall include MST (50 marks) and ESE (50 marks). The pattern of examination for both MST and ESE shall be same as ESE described above for other courses.

Evaluation Criteria for Dissertation/Internship:

Dissertation Proposal (Third Semester)			Dissertation (Fourth Semester)		
	Marks	Evaluation		Marks	Evaluation
Supervisor	50	Dissertation proposal and presentation	Supervisor/ Co-Supervisor(s)	50	Continuous assessment (regularity in work, mid-term evaluation) dissertation report, presentation, final viva-voce
HoD and senior-most faculty of the department	50	Dissertation proposal and presentation	External expert	50	Report of dissertation (25), presentation (10), novelty/ originality (5) and final viva-voce (10).

Evaluation of dissertation proposal and presentation in the third semester shall include 50% weightage by supervisor and 50% by HoD and senior-most faculty of the department. The evaluation of dissertation in the fourth semester shall include 50 marks for continuous evaluation by the supervisor for regularity in work, mid-term evaluation, report of dissertation, presentation, and final viva-voce; 50 marks (50% weightage) by an external expert shall be based on report of dissertation (25 marks), presentation (10 marks), novelty/originality (5 marks) and final viva-voce (10 marks). The external expert may attend final viva-voce through offline or online mode.

Marks for internship shall be given by the supervisor/internal mentor and external mentor.

Abbreviations and Explanations

CC: Core Course

CFC: Compulsory Foundation Course

DSE: Discipline Specific Elective

IDC: Interdisciplinary Elective

DEC: Discipline Enrichment Course

SDC: Skill Development Course

EFC: Elective Foundation Course

VAC: Value Added Course

L: Lectures

T: Tutorial

P: Practical

Cr: Credits

ਐਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ)
M.A. Punjabi (Detailed Syllabus)

ਸਮੇਸਟਰ-1

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.401**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 2:** ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਤੱਖਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 3:** ਸੂਫੀਮਤ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 4:** ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਗੇ।
- CLO 5:** ਬੀਰ-ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 6:** ਗੁਰਮਤਿ, ਸੂਫੀ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਚਨਾ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਅਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 14 ਘੰਟੇ	ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ: ਸੰਕਲਪ, ਸਿਧਾਂਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ; ਬਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ-ਰੂਪ; ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ; ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ Learning Activities: ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਪਾਦਕੀ ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ; ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਾ; ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ	CLO 1 CLO 2

ਯੂਨਿਟ – 2 14 ਘੰਟੇ	ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ: ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ; ਵਿਭਿੰਨ ਸੂਫੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਫੀ ਕਵੀ; ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ Learning Activities: ਵੱਖ ਵੱਖ ਥੀਮਕ-ਪਾਸਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਫੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ।	CLO 1 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 14 ਘੰਟੇ	ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵੰਨਗੀਆਂ/ਕਿਸਮਾਂ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬੀਰ ਕਾਵਿ: ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ-ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਰੂਪ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ Learning Activities: ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਤੇ ਜੰਗਨਾਮੇ ਵਿਚਲੇ ਮੂਲ ਵਿਧਾਗਤ ਨਿਖੇੜੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨਾ; ਸਮਾਜਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਵਿਧਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਰਾਏ/ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ।	CLO 1 CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 18 ਘੰਟੇ	ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ: ਜਪੁਜੀ (ਵਿਧਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ; ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਪਰਿਪੇਖ; ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ; ਵਿਸ਼ਵੀ ਚੇਤਨਾ) ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ: ਕਾਫੀਆਂ (ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਕਲਾਤਮਕਤਾ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ) ਪੀਲੂ: ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ (ਵਿਧਾ, ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ: ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ (ਵਿਧਾ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਵਰਣਨ) Learning Activities: ਮੱਧਕਾਲੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ; ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ; ਪਾਠ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ, ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 1 CLO 6

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Self Learning; Group Discussion; Seminar; Presentation; Online classes, Audio/Video recordings

Tools of Transaction: Gurbani Researcher App

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), *ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ-ਸਿਧਾਂਤ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.

2. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, *ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ*, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1947.
3. ਸ਼ਾਹੀ, ਊਧਮ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ: ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003.
4. ਸ਼ਾਰਧਾ, ਸਾਧੂ ਰਾਮ, *ਸੂਫੀਮਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1973.
5. ਹਰਜੋਧ ਸਿੰਘ(ਡਾ.), ਪੀਲੂ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2009.
6. ਕਾਂਗ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਕਿੱਸਾ ਪਰਿਪੇਖ*, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1985.
7. ਕਾਂਗ, ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, *ਬਾਣੀ ਸੰਵੇਦਨਾ*, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
8. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, *ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ: ਪਾਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2012.
9. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
10. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ*, ਰੱਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1974.
11. ਗੁਮਟਾਲਾ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ(ਸੰਪਾ.), *ਕਿੱਸਾ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾ(ਪੀਲੂ)*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2014.
12. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, *ਕਲਾਮ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ*, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1970.
13. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, *ਪੀਲੂ ਰਚਿਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾ: ਪਾਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003.
14. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, *ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਸੂਫੀਵਾਦ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, 1994.
15. ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, *ਕਾਫੀਆਂ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
16. ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, *ਸੂਫੀਮਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
17. ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, *ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ: ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2015.
18. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਵਚਨ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
19. ਜਗਤਾਰ, *ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2008
20. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2004.
21. ਢਿਲੋਂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ.
22. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ: ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ*, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1963.
23. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), *ਮੱਧਕਾਲੀ ਕਾਵਿ-ਸਿਧਾਂਤ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
24. ਦੀਪ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, *ਜਪੁਜੀ: ਇਕ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1972.
25. *ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ* (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅੰਕ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ.
26. *ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ* (ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਅੰਕ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ.
27. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, *ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਕੀ*, ਮੋਤਿਇੰਦਰ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ.
28. ਰਾਮ ਸਿੰਘ, *ਜਪੁਜੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਰੂਪ*, ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ.
29. ਰਾਮਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਲਾਜਵੰਤੀ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ* (ਅਨੁ.), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.

30. Kohli, Surinder Singh. *Sikhism and Guru Granth Sahib*, National Bookshop, Delhi.

31. ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਤ

- i. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ https://youtu.be/ZSqXm8k_Kzg?si=v2m2ImNJlwDJ_Nr
- ii. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
<https://youtu.be/HCCHbS5hgx8?si=vgRfzrkYUQicNauH>
- iii. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ https://youtu.be/F1BPcU_m5CY?si=0IRZdObwiy9F4jil
- iv. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ https://youtu.be/BACtclITQuA?si=yRiqqF_GDWtZAscV
- v. ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ <https://youtu.be/1DopabP1Pa0?si=v5Kg8DbRBW7oGV9A>

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.402**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ।

CLO 3: ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਵਿਭਿੰਨ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰੰਪਰਾਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੋਚ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਅੰਗਾਂ, ਪਰਿਵਰਤਨ-ਆਧਾਰਾਂ, ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਰਸਮਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਸੰਸਕਾਰਾਂ, ਅਨੁਸ਼ਠਾਨਾਂ, ਪੂਜਾ-ਵਿਧੀਆਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣਗੇ।

CLO 6: ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਲੱਛਣਾਂ, ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਵੰਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ, ਉਲੀਕ ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ; ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ; ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਰੂਪ; ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ; ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਵਖਰੇਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ	CLO 1 CLO 2

ਯੂਨਿਟ – 2 15 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰਚਨਾ: ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ (ਲੋਕ ਕਾਵਿ, ਲੋਕ ਵਾਰਤਾ ਬਿਰਤਾਂਤ); ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ, ਲੋਕ ਨਾਚ, ਲੋਕ ਨਾਟ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ, ਲੋਕ ਧਰਮ, ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ-ਵਿਗਿਆਨ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਨਵੇਂ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਵੰਗਾਰਾਂ; ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ	CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਸਾਕਾਚਾਰੀ ਸਬੰਧ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਲ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਤਰਣ, ਪਰੰਪਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਮੇਲੇ	CLO 6

Learning Activities: ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ/ਲੋਕ ਨਾਚ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ; ਕਿਸੇ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar; Dialogue Mode

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਲੋਕ ਜੀਵਨ, ਨਵਜੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1988.
2. ਕਜ਼ਾਕ, ਕਿਰਪਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011.
3. ਖਹਿਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਯਾਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ.
4. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
5. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1981.
6. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਧਾਰਾ: ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006.
7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987.
8. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989.
9. ਜੋਸ਼ੀ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999.
10. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ), ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1978.
11. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1973.
12. ਦਿਨਕਰ, ਰਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਅਧਿਆਇ, ਅਨੁ. ਧਨਵੰਤ ਕੋਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੋਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1992.
13. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1983.

14. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1977.
15. ਪੂਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
16. ਪੂਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1992.
17. ਫਰੈਂਕ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1987.
18. ਬੇਦੀ, ਵਣਜਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ, 2009.
19. ਬੇਦੀ, ਵਣਜਾਰਾ, ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਥਾ: ਰੂਪ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਪਰੰਪਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1999.
20. ਰੰਧਾਵਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ, 1960.
21. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਵਿਉਂਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1991.
22. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ. ਆਰ., ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1991.
23. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ. ਆਰ., ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 2004.
24. Dundes, Allan, *Essays in Folklore*.
25. Darson, Richard M., *Folklore and Folklife*

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.403**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ-ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਪਰਦਾਇਆਂ/ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੀ ਅਧਿਐਨ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਨਿਰਣਾਤਮਕ ਰਾਏ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਰਤੱਖਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਅਧਿਐਨ ਮਾਡਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਣਾਤਮਕ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਵਿਭਿੰਨ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮੈਟਾ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੌਖਟੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਾਠਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 12 ਘੰਟੇ	ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ; ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ; ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ; ਮੈਟਾ ਆਲੋਚਨਾ Learning Activities: ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਗੋਸ਼ਟੀ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਕਥਨਾਂ, ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨਾ।	CLO 1 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 18 ਘੰਟੇ	ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਰਸਤੂ (ਅਨੁਕਰਣ ਤੇ ਵਿਰੋਧ); ਲੈਜਾਈਨਸ (ਉਦਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ); ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਰੂਸੀ ਰੂਪਵਾਦ; ਨਵ-ਆਲੋਚਨਾ; ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਬਸਤੀਵਾਦ, ਉੱਤਰ ਮਾਨਵਵਾਦ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਪਰਦਾਇ: ਰਸ, ਧੁਨੀ ਤੇ ਅਲੰਕਾਰ Learning Activities: ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਸਿਰਜਣਾ/ਰੇਖਾ-ਚਿਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਕਰਨ; ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 1 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ (1900 ਈ. ਤੋਂ 1950 ਈ. ਤੱਕ): ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ: ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਮੈਲਾ ਬਖਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੰਤਕ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ Learning Activities: ਕਿਸੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ; ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਕਾਸ-ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 2 CLO 3 CLO 4

ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ (1950 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ) ਰੂਪਵਾਦੀ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ; ਰੂਪਵਾਦੀ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੰਤਕ; ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਝੁਕਾਅ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨਤਾ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ।	CLO 2 CLO 3 CLO 4 CLO 5
-----------------------------	--	--

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Brainstorming; Problem solving; Seminar; Interviewing; Presentation, Demonstration, Online lecturing; Video recordings

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅਰਸੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, *ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ*, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1996.
2. ਆਚਾਰੀਆ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ, *ਸਾਹਿਤਯ ਦਰਪਣ*, ਅਨੁ. ਦੁਨੀ ਚੰਦਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1994.
4. ਸੰਧੂ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), *ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ: ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ*, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 1996.
5. ਸ਼ਾਨ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, *ਪਰਖ ਪੜਚੋਲ*, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
6. ਸੇਖੋਂ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤੀਆਰਥ*, 1957, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1987.
7. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1970.
8. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1973.
9. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1972.
10. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਰਚਨਾ ਸੰਰਚਨਾ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010.
11. ਕੁਮਾਰ, ਰਵਿੰਦਰ (ਸੰਪਾ.). *ਸਾਹਿਤ ਨਵ-ਸਿਧਾਂਤ: ਪੂਰਬਵਾਦ ਤੋਂ ਕੈਮਵਾਦ ਤੱਕ*. ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005.
12. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ ਅੰਕ), ਅੰਕ ਨੰ. 31,32, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
13. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ (ਸੰਪਾ.), *ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ-ਸਿਧਾਂਤ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
14. ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988.
15. ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼: ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ*, 1989, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011.

16. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ), *ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1977.
17. ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ (ਮੈਟਾ ਆਲੋਚਨਾ), ਯੂਨੀਸਟਾਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2015.
18. ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, *ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2008.
19. ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, *ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ: ਇਤਿਹਾਸਕ-ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1990.
20. ਨੂਰ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ*, ਇਕੱਤੀ ਫਰਵਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ, 1977.
21. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, *ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ*, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2010.
22. ਭੱਟੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1986.
23. ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2012.
24. ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006.
25. ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਚਿੰਤਨ ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010.
26. ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ.
27. ਰਵੀ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਨਵੀਨ ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ*, ਸੇਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 1982.
28. ਰਵੀ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਰਵੀ-ਚੇਤਨਾ*, ਸੰਪਾਦਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ, ਰਵੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਟਰੱਸਟ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991.
29. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ. ਆਰ., *ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ (ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ)*, ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1977.
30. Eagleton, Terry, *How to Read Literature*, Yale University Press, Connecticut, 2014.
31. Miller, J. Hillis, *On Literature*, Routledge, London and New York, 2002.
32. Waugh, Patricia, *Literary Theory and Criticism*, Oxford University Press, London, 2006.
33. Widdowson, Peter, *Literature*, Routledge, London and New York, 2013.
34. ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਰਸ
 - i. [ਸਾਹਿਤ - ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ](#)
 - ii. [ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ - ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ](#)
 - iii. [ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ](#)
https://psou.ac.in/asset/docs/course_slm/20250205124724dc8f915bf5.pdf
 - iv. [ਮਾਨਵਵਾਦ ਤੋਂ ਉਤਰ ਮਾਨਵਵਾਦ ਵਲ ਵੱਧਦੇ ਕਦਮ](#)
<https://www.ijdsr.org/papers/IJSDR2312120.pdf>
 - v. [ਉਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ](#) <https://khalascollegepatiala.org/uploads/files/E-Book.pdf>

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.516**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਗਤ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਰੂਪਾਕਾਰ-ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਚੋਣਵੇਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਰਚਨਾ-ਪਾਠ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ: ਸਿਧਾਂਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਲੱਛਣ; ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ; ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ: ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 10 ਘੰਟੇ	ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਰੰਗੀਆਂ: ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ (ਸੰਪਾ. ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਕੋਹਲੀ)	CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 3 10 ਘੰਟੇ	ਪੂਰਨ ਨਾਥ ਜੋਗੀ – ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 10 ਘੰਟੇ	ਇਲਾਹੀ ਨਦਰ ਦੇ ਪੈਂਡੇ – ਜਿਲਦ ਚੌਥੀ (ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ): ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ	CLO 4

Learning Activities: ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning; music, video screening

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

- ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
- ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ (ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.

3. ਸੁਹਿੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
4. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
5. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ: ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
6. ਕਪੂਰ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂ-ਕਾਵਿ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ.
7. ਖੋਜ-ਪੜ੍ਹਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਅੰਕ-22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
8. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੰਗਨਾਮਾ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995.
9. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ-ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003.
10. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ: ਰਚਨਾ ਵਿਰਚਨਾ. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
11. ਪੂਨੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ, ਵਿਵੀਅਨ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
12. ਪੂਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
13. ਭੀਮਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
14. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.517**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਭਾਰਤੀ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 2:** ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਧਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 3:** ਭਗਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 4:** ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 5:** ਭਗਤ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਪਾਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 11 ਘੰਟੇ	ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ: ਪਿਛੋਕੜ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ	CLO 1 CLO 2 CLO 3

	ਭਗਤੀ: ਸੰਕਲਪ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ; ਨਿਰਗੁਣ ਅਤੇ ਸਰਗੁਣ ਭਗਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਭਗਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ Learning Activities: ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਜਾਂ ਵਿਲੱਖਣ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਭਗਤ ਕਬੀਰ: ਬਾਵਣ ਅੱਖਰੀ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ) ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਵਣ ਅੱਖਰੀ: ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਾਸਾਰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ-ਦਰਸ਼ਨ Learning Activities: ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਬਾਵਣ ਅੱਖਰੀ ਪਾਠ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਚਰਚਾ।	CLO 3 CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ: ਬਾਣੀ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ) ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ: ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਾਸਾਰ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ-ਦਰਸ਼ਨ Learning Activities: ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਿਧਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ; ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ।	CLO 3 CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 12 ਘੰਟੇ	ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ: ਬਾਣੀ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ) ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ: ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਾਸਾਰ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ-ਦਰਸ਼ਨ Learning Activities: ਭਗਤ-ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚਲੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥੀਮਕ, ਸੰਕਲਪਿਕ ਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਤਿੰਨਾਂ ਭਗਤ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਸਾਂਝ ਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ।	CLO 3 CLO 4 CLO 5

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning;

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਿੰਗਲ, ਧਰਮਪਾਲ, ਗੁਰੂ ਰਵੀਦਾਸ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
2. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
3. ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਤਥਾ ਹੋਰ ਭਗਤ: ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
4. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ, ਮਨਦੀਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ.
5. ਬਾਲਾ, ਰੰਜੂ. ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਬਾਣੀ: ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ. ਟਵੈਂਟੀਫਸਟ ਸੈਂਚਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2015.
6. ਬੱਦਨ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ: ਇਕ ਵਿਵੇਚਨ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ.
7. ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਰਸ
 - i. ਸੰਤ-ਭਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ – Sikh Archives Kosh
 - ii. ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ-ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ - ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ
 - iii. ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ੈਲੀ <https://share.google/8IJVH5EaO67g5b3S0>
 - iv. ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ <https://share.google/aTyLEHGA4CCrTyJqM>
 - v. ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਥਾਨ <https://share.google/EFEd8DYrCcyWzRAiS>

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.518**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਬਦੇਸ਼ੀ (ਪਰਵਾਸੀ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ) ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

CLO 3: ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਪਰਵਾਸੀ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੂਪਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 11 ਘੰਟੇ	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ: <i>ਗਿਰਵੀ ਹੋਏ ਮਨ: ਨਕਸ਼ਦੀਪ ਪੰਜਕੋਹ</i> <i>ਜਾਅਲੀ ਦੁਨੀਆਂ: ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ</i>	CLO 2 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ	CLO 1 CLO 2 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 12 ਘੰਟੇ	ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ: <i>ਦੁੱਖ ਦਰਿਆਓਂ ਪਾਰ ਦੇ: ਡਾ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ</i> <i>ਦੁੱਖ ਦਰਿਆ: ਸਾਹਿਦ ਨਦੀਮ</i>	CLO 2 CLO 4

Learning Activities: ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਬਿਉਰਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ-ਬਿਉਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਦੀਪਕ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ, 2012.
2. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013.
3. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1990.
4. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1989.
5. ਧਨਵੰਤ ਕੋਰ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2018.
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1983.
7. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 1999.
8. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2005.
9. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
10. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਪਾਠ ਤੇ ਪਰਸੰਗ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998.

11. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2009.
12. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
13. ਜਗਤਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (1947 ਤੋਂ 2005), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007.
14. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
15. ਧੀਮਾਨ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, 1998.
16. ਨੂਰ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2001.
17. ਮਹਿਤਾ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਇਕ ਪਰਿਚੈਅ ਇਕ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998.
18. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਫ਼ਖਰ ਜ਼ਮਾਨ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2000.
19. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.404**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ**

ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਖੋਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਬੰਧੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ।

CLO 2: ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੋਜ ਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸਹਿਤ ਵਰਤ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।

CLO 5: ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਸਦਕਾ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1	ਖੋਜ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ; ਖੇਤਰ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ;	CLO 1 CLO 2

8 ਘੰਟੇ	ਖੇਜ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਜ: ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜਾ ਖੇਜ ਵਿਧੀਆਂ; ਖੇਜ ਸੰਦ ਤੇ ਜੁਗਤਾਂ Learning Activities: ਖੇਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚੀ/ਚਾਰਟ ਬਣਾਉਣਾ	
ਯੂਨਿਟ – 2 7 ਘੰਟੇ	ਖੇਜ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪੰਧ: ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ; ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਾ-ਚੋਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ: ਰੂਪ-ਰੇਖਾ, ਭੂਮਿਕਾ, ਹਵਾਲੇ, ਪੈਰ-ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸੂਤਰੀਕਰਨ, ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ, ਅਨੁਬੰਧ, ਇੰਡੈਕਸ, ਅੰਤਿਕਾ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ Learning Activities: ਕਿਸੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 7 ਘੰਟੇ	ਕੰਪਿਊਟਰ, ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ: ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ; ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤੇ ਵਰਲਡ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ (ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਰਲਡ ਅਤੇ ਗੂਗਲ ਡੋਕਸ) ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੇਖਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ; ਫੋਂਟ ਅਤੇ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਲੇਆਊਟ; ਪੰਜਾਬੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਨੁਵਾਦ, ਓਸੀਆਰ, ਸ਼ਬਦਜੋੜ ਚੈੱਕਰ, ਅੱਖਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ, ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਪ੍ਰੈਜਨਟੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ (ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਅਤੇ ਗੂਗਲ ਸਲਾਈਡਜ਼) ਸਪਰੈੱਡਸ਼ੀਟ ਸਾਫਟਵੇਅਰ (ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਐਕਸਲ ਅਤੇ ਗੂਗਲ ਸ਼ੀਟਸ) Learning Activities: ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਖੋਲਣਾ ਅਤੇ ਜੋੜਨਾ	CLO 3 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 8 ਘੰਟੇ	ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਧਾਰਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ, ਬਲੋਗ, ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਸ, ਈਮੇਲ, ਕੈਲੰਡਰ, ਵੀਡੀਓ ਕਾਲਿੰਗ ਆਦਿ) ਦੀ ਸੁਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਖੇਜ: ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤੇ, ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸ੍ਰੋਤ; ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਜ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ: ਗੂਗਲ ਸਕਾਲਰ, ਜੇਸਟੋਰ, ਸ਼ੋਧਗੰਗਾ ਆਦਿ; ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਵਰਲਡ, ਜੋਟੈਰੋ ਆਦਿ); ਅਕਾਦਮਿਕ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ (ਟਰਨਇਟਿਨ, ਓਰਿਜਨਲ ਆਦਿ)	CLO 3 CLO 5

	ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸਾਫਟਵੇਅਰ; ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ (ਏ.ਆਈ.) ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ (ਜੈਮਿਨੀ, ਚੈਟ ਜੀਪੀਟੀ ਆਦਿ) Learning Activities: ਈ-ਮੇਲ ਅਕਾਊਂਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨਾ, ਬਲੋਗ ਬਣਾਉਣਾ	
--	---	--

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

Tools of Transaction: Language Lab, Purdue OWL portal

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ*, ਲੇਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010.
2. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012.
3. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ*, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, 2015.
4. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਵਿੰਡੋਜ਼ ਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਆਫਿਸ*, ਲੇਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010.
5. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ*, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ.
6. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਚਿੰਤਨ*, ਲੇਕ ਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006.
7. ਜੁਨੇਜਾ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, *ਕੰਪਿਊਟਰ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
8. ਧਰਮ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਸੰਦਰਭ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
9. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
10. Anderson, Jonathan and Millicent Poole. *Assignment and Thesis Writing*, 4th Ed. Wiley India Pvt Ltd, New Delhi, 2011.
11. Deshpande, H.V. *Research in Literature and Language: Philosophy, Areas and Methodology*. Notion Press, Chennai, 2018.
12. Melton Beth et. al. *Microsoft Office Professional 2013: Step by Step*. PHI Learning Pvt. Ltd. Delhi.
13. *MLA Handbook*, Eighth Ed., The Modern Language Association of America, New York, 2016.
14. Norton, Peter. *Introduction to Computers*. 7th Ed. McGraw Hill Edu. Pvt. Ltd. New Delhi.
15. Preppernau, Joan and Joyce Cox. *Windows 7: Step by Step*. PHI Learning Pvt. Ltd. Delhi.
16. Rajaraman, V. *Fundamentals of Computers*. 5th Ed. PHI Learning Pvt. Ltd. Delhi.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.405**

L	T	P	Credits
---	---	---	---------

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ)

0	0	2	1
---	---	---	---

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।

CLO 3: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1-4 30 ਘੰਟੇ	ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟਡਾਟਾ ਅਤੇ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਮਾਂਡਾਂ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਰਡ, ਐਕਸਲ ਅਤੇ ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਈ-ਮੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ (ਲੈਂਗੁਏਜ ਲੈਬ) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਬਲਾਗ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਤ ਕਰਨਾ ਏ.ਆਈ. ਅਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਢਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ	CLO 1-3

Mode of Transaction: Practical Demonstration; Problem Solving, Language Lab Practice

Tools of Transaction: Language Lab, Google Translator, Aakhar Software

Evaluation Criteria for Practical Courses:

- Continuous Assessment: 60 marks including 30 marks for day-to-day performance in practicals; 25 marks for practical record/notebook and 05 marks for attendance
- End Semester Examination: 40 marks including 30 marks for Practical/written exam and 10 marks for viva-voce

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code:** MPBI.519

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਐਂਟਰਪ੍ਰੈਨਿਊਰਸ਼ਿਪ
(Entrepreneurship)

L	T	P	Credits
2	0	0	2

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਉੱਦਮੀ ਅਤੇ ਉੱਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ

CLO 2: ਉੱਦਮਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ

CLO 3: ਲਘੂ-ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ

CLO 4: ਸਵੈ-ਉੱਦਮੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 07 ਘੰਟੇ	ਉੱਦਮੀ ਅਤੇ ਉੱਦਮਸ਼ੀਲਤਾ: ਸੰਕਲਪ, ਲੱਛਣ, ਹੁਨਰ, ਕਿਸਮਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ; ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਦਮ; ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਉੱਦਮ; ਔਰਤ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 07 ਘੰਟੇ	ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਰਸਤਾ: ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਰੂਰਤਾਂ, ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ: ਮੁਢਲੀ/ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨੁਕਤੇ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 08 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ (ਅਖਬਾਰ, ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ), ਸਕਰਿਪਟ ਲੇਖਣ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਸਕਰੀਨ ਪਲੇਅ ਲੇਖਣ, ਫਿਲਮ ਸਮੀਖਿਆ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਧਾਰਤ ਸਵੈ-ਉੱਦਮ: ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ, ਚਿਤਰਕਾਰੀ, ਬੁਣਨਕਾਰੀ, ਮੂਰਤੀਕਾਰੀ, ਕੁੰਭਕਾਰੀ, ਹਸਤ-ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਆਦਿ	CLO 3 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 08 ਘੰਟੇ	ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ	CLO 3 CLO 4

Learning Activities: ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਕਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

Suggested Readings:

1. Arora, Renu. *Entrepreneurship and Small Business*, Dhanpat Rai & Sons Publications, 2008.

2. Chandra, Prasaaan. *Project Preparation, Appraisal, Implementation*, Tata Mc-Graw Hills, 2018.
3. Desai, Vasant. *Management of a Small Scale Industry*, Himalaya Publishing House, 2019.
4. Jain, P. C. *Handbook of New Entrepreneurs*, Oxford University Press, 2015.
5. Srivastava, S. B. *A Practical Guide to Industrial Entrepreneurs*, Sultan Chand & Sons, 2009.
6. Search A. et. al. *Entrepreneurial Literary Theory: A Debate on Research and the Future of Academia*. Shot in the Dark, 2017.

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ**
Individualized Education Programme

L	T	P	Credits
0	2	0	0

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

ਹਰ ਸਮੇਸਟਰ ਦੇ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਕਰੈਡਿਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ/ਟਿਊਟੋਰੀਅਲ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਸ਼ਾਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸਮੇਸਟਰ-2

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.451**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 2:** ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
- CLO 3:** ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਧਾਗਤ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 4:** ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਵਿ-ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਸਿਰਜਣ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਕਟ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਗੇ।
- CLO 5:** ਕਾਵਿ-ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 18 ਘੰਟੇ	ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ; ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ Learning Activities: ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਟੇਟਿਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨਸ; ਕਾਵਿ-ਛੰਦਾਂ/ਬਹਿਰ ਦੀ ਪਛਾਣ/ਕਾਵਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰਸ, ਧਵਨੀ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਪਛਾਣ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 14 ਘੰਟੇ	ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ: ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ Learning Activities: ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	CLO 4 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 3 14 ਘੰਟੇ	<i>ਪੱਤਝੜ ਦੀ ਪਾਜ਼ੇਬ: ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ</i> ਪਾਤਰ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ Learning Activities: ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 14 ਘੰਟੇ	<i>ਸੁਣ ਗੁਣਵੰਤਾ ਸੁਣ ਬੁਧਵੰਤਾ: ਪਾਲ ਕੋਰ</i> ਪਾਲ ਕੋਰ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ Learning Activities: ਪਾਲ ਕੋਰ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਕਵਿੱਤਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	CLO 4 CLO 5

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

Tools of Transaction: Youtube, videos, audio

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982.
2. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ: *ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ-22*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ: ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ*, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003.
4. ਨੂਰ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ*, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ.
5. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) *ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਐਸ. ਤਰਸੇਮ, *ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ।
7. ਪਾਤਰ, ਸੁਰਜੀਤ, *ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹਰਫ਼*, 1979, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012.
8. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ: *ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਅੰਕ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ.
9. ਬਲਜੀਤ ਕੋਰ, *ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ: ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ*, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
10. ਯੋਗਰਾਜ, *ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤਰ*, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2010.
11. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, *ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.525**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸੰਕਲਪਿਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਸਾਸਤਰਿਕ ਅਤੇ ਚੈਮਸਕੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਜੁਗਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਡਲਾਂ ਦਾ ਪਰਤੱਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ, ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਵਾਕਾਤਮਕ ਜੁਗਤ ਅਤੇ ਅਰਥਗਤ ਪਰਿਪੇਖ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ ਦੀ ਸੰਬੰਧਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸੂਤ੍ਰਬੱਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਾਂਝ ਤੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮਤਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਭਾਸ਼ਾ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ: ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸਾਸਤਰਿਕ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ (ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਬੋਲੀ; ਚਿਹਨ: ਚਿਹਨਕ ਤੇ ਚਿਹਨਤ, ਇਕਾਲੀ ਤੇ ਬਹੁਕਾਲੀ ਅਧਿਐਨ, ਕੜੀਦਾਰ ਤੇ ਲੜੀਦਾਰ ਸਬੰਧ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ) ਚੈਮਸਕੀ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ: ਭਾਸ਼ਾਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨਿਭਾਓ, ਗਹਿਨ ਅਤੇ ਸਤਹੀ ਜੁਗਤ, ਵਾਕਾਂਸ਼ ਉਸਾਰੀ ਨੇਮ, ਰੂਪਾਂਤਰੀ ਨੇਮ, ਧੁਨੀਆਤਮਕ ਨੇਮ Learning Activities: ਭਾਸ਼ਾਈ ਉਚਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸੰਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ; ਜਟਿਲ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 1 CLO 2 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 2 15 ਘੰਟੇ	ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਬੋਲ ਅਮਲ, ਉਚਾਰਨ ਅੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੈਣਧਾਰਾ ਵਿਧੀਆਂ, ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ: ਖੰਡੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡੀ ਧੁਨੀਆਂ	CLO 2 CLO 5

	ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ: ਧੁਨੀ (phone), ਸਹਿਧੁਨੀ (allophone) ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ (phoneme) ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਵੰਡ ਅਤੇ ਲੱਛਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੁੱਤ ਵਿਅੰਜਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਅੰਜਨ, ਸਵਰ ਸੰਯੋਗ ਅਤੇ ਦੇਹਰੇ ਸਵਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੇਮ ਅਖੰਡੀ ਧੁਨੀਆਂ: ਨਾਸਿਕਤਾ, ਬਲ, ਸੁਰ ਅਤੇ ਵਾਕ ਸੁਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੁਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ Learning Activities: ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ; ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧੁਨੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਉਂਤ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨਾ; ਸਵੱਰ ਤਿਕੋਣ ਬਣਾ ਕੇ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ।	
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਭਾਵਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵਾਂਸ਼ ਵਿਉਂਤ (ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਤਰ; ਅਗੇਤਰ ਤੇ ਪਿਛੇਤਰ, ਵਿਉਂਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਰ) ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ: ਵਿਆਕਰਨਕ ਵਰਗ ਅਤੇ ਕਾਰਜ; ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਬਣਤਰ, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਭਾਰਤੀ ਅਰਥ ਸਿਧਾਂਤ (ਅਪੋਹਾ, ਸਫੇਟ ਅਤੇ ਧੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ); ਕੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਸ਼ਕਾਰੀ: ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ Learning Activities: ਭਾਵਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਰੇਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ-ਰਚਨਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ ਦੇ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ/ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ; ਭਾਸ਼ਾਈ ਉਚਾਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਤੇ ਵਿਉਂਤਪਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ; ਉਚਾਰਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ, ਉਪਵਾਕ ਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਜੁਗਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼।	CLO 2 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ: ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਕਾਸ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ; ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿੱਖੜਵੇਂ ਲੱਛਣ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ; ਗੁਰਮੁਖੀ ਆਰਥੋਗ੍ਰਾਫੀ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ	CLO 3 CLO 4 CLO 5

	Learning Activities: ਕੋਸ਼ ਇੰਦਰਾਜ ਸਿਰਜਣਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ।	
--	--	--

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Brainstorming; Questioning; Group Discussion; Seminar, Self-learning; Audio-visual aids; Online Lecturing

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅਰੁਣ, ਵਿਦਿਆ ਭਾਸਕਰ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, 1956, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1996.
2. ਸੰਘਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ*, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999.
3. ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991.
4. ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕਸ਼ ਜੁਗਤ*, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1991.
5. ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਸ਼ਬਦ: ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2012.
6. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, *ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ*, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1973.
7. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ-41, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਆਕਰਣ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
8. ਚੀਮਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ: ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਸ਼*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000.
9. ਜੱਸਲ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ, *ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਂਵ ਵਾਕਸ਼: ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999.
10. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੇ ਇਕਾਈਆਂ*, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ, 1988.
11. ਜੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ*, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1960.
12. ਢੀਂਗਰਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਭਾਸ਼ਾ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਰੋਕਾਰ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982.
13. ਦੁਨੀ ਚੰਦ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ*, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1964.
14. ਪੁਆਰ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ: ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ*, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1992.
15. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, *ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ*, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2002.
16. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ*, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1971.
17. ਬਰਾੜ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਸ੍ਰੋਤ ਤੇ ਸਰੂਪ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
18. ਬਰਾੜ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ*, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2008.
19. ਬਾਲਾ, ਰੰਜੂ. *ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ*. ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2016.
20. Gill, Harjit Singh, *Reference Grammar of Punjabi*, Punjabi University, Patiala, 1969.
21. Lyons, John, *Introduction to Theoretical Linguistics*, Cambridge, 1965.

22. Saussure, F. D., *Course in General Linguistics*, Peter Owen, London, 1960.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.526**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਤੱਖਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: 'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਦੀ ਪਾਠਾਤਮਕ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: 'ਬਾਰਾਹਮਾਹ ਮਾਝ' ਦੇ ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼੍ਰੇਣਤਾ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਜਕ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਮੁਲਾਂਕਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਵਿਭਿੰਨ ਬਾਣੀ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜੁਗਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਕਣਗੇ।

CLO 6: ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਸੰਕਲਪਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰੂਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 11 ਘੰਟੇ	ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ Learning Activities: ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਰਾਏ; ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਸਰਬਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ: ਇਤਿਹਾਸ, ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ Learning Activities: ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 12 ਘੰਟੇ	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ – ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਪਰਿਪੇਖ	CLO 3 CLO 5 CLO 6

	ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਪੱਖ Learning Activities: ਗੁਰਮਤਿ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ; ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ-ਜਗਤ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ।	
ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ – ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ: ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ: ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ: ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ: ਸੰਕਲਪਿਕ ਪਰਿਪੇਖ Learning Activities: ਬਾਣੀ-ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਪੜ੍ਹਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਬਾਰਾਮਾਹ ਮਾਝ ਵਿਚੋਂ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ।	CLO 4 CLO 5 CLO 6

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Recitation; Self Learning; Group Discussion; Seminar; Open Text-book study; Online Lecturing

Tools of Transaction: Gurbani Researcher App

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ, ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਇਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1995.
2. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ-ਸਿਧਾਂਤ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
3. ਕਾਂਗ, ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ, ਬਾਣੀ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
4. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
5. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ (ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਸੀਰੀਜ਼), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ.
6. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ, ਦਿੱਲੀ.
7. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਰੱਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ.
8. ਘੁੱਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ, ਲਿਟਰੇਚਰ ਹਾਊਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1981.
9. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ.
10. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ: ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ.
11. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਰਾਮਾਹ ਦਰਪਣ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ.
12. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅੰਕ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ.

13. ਰਾਏ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਬਹੁਪੱਖੀ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
14. Kohli, Surinder Singh. *Sikhism and Guru Granth Sahib*, National Bookshop, Delhi.
15. ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਰਸ
 - i. [ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਤੇ ਸੰਪਾਦਨ - ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ](#)
 - ii. [ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ-ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ](#)
 - iii. [ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ - ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ](#)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.527**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

CLO 3: ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੂਪਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 12 ਘੰਟੇ	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਜਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਧਾਰਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (ਚੋਣਵੀਆਂ 25 ਕਵਿਤਾਵਾਂ) – ਸੰਪਾ. ਮਨਮੋਹਨ	CLO 3 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼ (ਚੋਣਵੀਆਂ 10 ਕਹਾਣੀਆਂ) – ਸੰਪਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ	CLO 4

ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਰੋਤ (ਨਾਵਲ) – ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ	CLO 4
----------------------	---	--------------

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਦੀਪਕ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ, 2012.
2. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013.
3. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1990.
4. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1989.
5. ਧਨਵੰਤ ਕੋਰ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2018.
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਦੂਜਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1983.
7. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 1999.
8. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2005.
9. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004.
10. ਬੇਦੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਪਾਠ ਤੇ ਪਰਸੰਗ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998.
11. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2009.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.528**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 2:** ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਧਨਾਂ ਪੱਧਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਲਸਿਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 3:** ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 4:** ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਚਨਾ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਅਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 12 ਘੰਟੇ	ਸੂਫੀਮੱਤ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਸਿਧਾਂਤ; ਸੂਫੀਮੱਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਧਤੀਆਂ ਸੂਫੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੂਫੀਮੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਤੇ ਪਾਸਾਰ	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ :ਉਤਪੱਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ: ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ ਫਰੀਦ: ਵਿਸ਼ਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਕਾਫੀਆਂ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ: ਵਿਸ਼ਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ	CLO 4

Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ, ਸਿਲਸਿਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ।

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning; music, video screening

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਇਰਸ਼ਾਦ, ਮੁਹੰਮਦ, *ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011.
2. ਇਰਫ਼ਾਨ, ਹਬੀਬ, *ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤ ਇਕ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ*, (ਅਨੁ.) ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 2012.
3. ਸੱਯਦ, ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ, *ਸੇਧਾਂ ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ*, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1989.
4. ਸ਼ਰਧਾ, ਸਾਧੂ ਰਾਮ, *ਸੂਫੀਮੱਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1973.
5. ਸ਼ਾਹੀ, ਉਧਮ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ: ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003.
6. ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1978.
7. ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
8. ਕੰਵਰ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, *ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ: ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਪੇਖ*, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ, 1975.
9. ਕੰਵਰ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, *ਥਾਪਨਾ ਉਥਾਪਨਾ*, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1989.
10. ਕੁਸ਼ਤਾ, ਮੋਲਾਬਖ਼ਸ਼, *ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦਾ ਤਜਕਰਾ*, ਲਾਹੌਰ:ਮੋਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ ਐਂਡ ਸਨਜ਼, 1960.
11. ਕੇਸਰ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, *ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ 2*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
12. ਖ਼ੈਰਾਬਾਦੀ, ਮਾਇਲ, *ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰੀਅਤ*, ਜਮਾਤੇ ਇਸਲਾਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1970.
13. ਗੁਪਤ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਥ, *ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ*, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ-ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, 1974.

14. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਅਨੁ.), *ਅਵਾਰਿਫ-ਉਲ-ਮਆਰਿਫ*, ਪੰਚਨਦ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1963.
15. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, *ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਸੂਫੀਵਾਦ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1994.
16. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, *ਸੂਫੀਵਾਦ*, (ਸੰਪਾ.) ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1997.
17. ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, *ਸੂਫੀਮਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ*, ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009..
18. ਪ੍ਰੋ. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁੰਥਾਵਲੀ (ਸੰਪਾ.) ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.529**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਸੀਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਦੀਵਕਾਲੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਚੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਤ੍ਰੈਕਾਲੀ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1-3 45 ਘੰਟੇ	ਰਚਨਾ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖ (ਕੋਈ ਤਿੰਨ, ਹਰੇਕ ਰਚਨਾ ਲਈ 15 ਘੰਟੇ) <i>ਮੇਘਦੂਤ</i> – ਕਾਲੀਦਾਸ <i>ਸਾਏ ਮੇਂ ਧੂਪ</i> – ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਕੁਮਾਰ <i>ਤੁਗਲਕ</i> – ਗਿਰੀਸ਼ ਕਰਨਾਡ <i>ਤਮਸ</i> – ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ Learning Activities: ਉਪਰੋਕਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਸਮਾਜਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੱਥਾਂ/ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	CLO 1-4

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.452**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਢਲਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

CLO 2: ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਲੀਕ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮਝ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਜ਼ਗਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 12 ਘੰਟੇ	ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਤੱਤ, ਕਾਰਜ, ਸਰੂਪ, 7ਸੀ, ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਧਿਅਮ ਪੱਤਰਕਾਰੀ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ: ਖ਼ਬਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਤੱਤ, ਕਿਸਮਾਂ, ਸੋਮੇ; ਸਮਾਚਾਰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਖ਼ਬਰ ਲਿਖਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ, ਲੀਡ, ਬਣਤਰ ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ (ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੱਕ) ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾ, ਫੀਚਰ ਅਤੇ ਰਿਵਿਊ, ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ: ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ Learning Activities: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ	CLO 3 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 3 12 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਲਈ ਸਕਰਿਪਟ ਲੇਖਣ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ Learning Activities: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਆਡੀਓ/ਵੀਡੀਓ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ	CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 10 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਫਿਲਮ: ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ; ਸਕਰਿਪਟ ਲੇਖਣ, ਫਿਲਮ ਰਿਵਿਊ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਡੀਓ-ਵਿਡੀਓ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ	CLO 2 CLO 5

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਉੱਪਲ, ਕਮਲੇਸ਼. ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ: ਬਹੁਪੱਖੀ ਅਧਿਐਨ. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002.
2. ਐਲ. ਆਰ. ਨਾਗਪਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਲਾ. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991.
3. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ. ਪੱਤਰਕਾਰੀ: ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਕਲਾ. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995.
4. ਦਿਲਗੀਰ, ਹ.ਸ. ਜਨ ਸੰਪਰਕ. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ. ਪਟਿਆਲਾ, 1986.
5. ਬਹਿਲ, ਨਰਿੰਦਰ (ਸੰਪਾ.) ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਟਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1986.
6. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001.
7. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2003.
8. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ: ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2013.
9. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ: ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012.
10. ਵਰਮਾ, ਆਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਹਿੰਦਰਪਾਲ ਕੋਹਲੀ. ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਸੰਪਾਦਨਾ. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, 1995.
11. ਵੜੈਚ, ਅਮਰਜੀਤ. ਇਹ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਏ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2003.
12. ਵਾਲੀਆ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ. ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ. ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.453**

L	T	P	Credits
---	---	---	---------

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ: ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਲਾਤਮਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ; ਲੇਖਕ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤਾ	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 15 ਘੰਟੇ	ਕਵਿਤਾ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਕਹਾਣੀ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਨਾਟਕ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਕਥਾ-ਪਟਕਥਾ, ਸੰਵਾਦ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਲਿਖਤ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ, ਪਰੂਫ ਰੀਡਿੰਗ, ਛਪਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਮਸੈਂਦਾ	CLO 1 CLO 2

Learning Activities: ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾਕਾਰੀ

Mode of Transaction: Lecture-cum-Discussion; Tutorial; Assignments; Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਐਸ. ਖਰੈਪਚੈਕੋ, ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਚਨਾਈ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਬੁੱਕ ਸੈਂਟਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
2. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਕਾਵਿ ਦੇ ਤੱਤ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1980।
3. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ. ਆਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਧਿਐਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਗਲਪ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1992
5. ਤਸਨੀਮ, ਨਰਿੰਜਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1979
6. ਨੂਰ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ: ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਅੰਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ।
8. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.511**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ**

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਮਨੁੱਖ, ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚਲੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 2:** ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 3:** ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 4:** ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਚੇਤਨਾ ਆਧਾਰਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੇਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਿਰਜਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਵੈ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 5** ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 06 ਘੰਟੇ	ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ Learning Activities: ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ।	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 06 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ Learning Activities: ਆਪਣੀ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਰਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।	CLO 3

ਯੂਨਿਟ – 3 09 ਘੰਟੇ	ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸਲੋਕ: ਸਿਰਜਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨੈਤਿਕਤਾ Learning Activities: ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 09 ਘੰਟੇ	ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ: ਸਿਰਜਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨੈਤਿਕਤਾ Learning Activities: ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਨੈਤਿਕ-ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ; ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 4 CLO 5

Mode of Transaction: Lecture-cum-Discussion; Sharing of Experiencing, Story Telling, Tutorial; Assignments; Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), *ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਬਾਣੀ ਸਟੀਕ*, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1946.
2. ਗੁਰਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, “ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ”, *ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚਲੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਅਜੋਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ*, ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010.
3. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, *ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਦਰਸ਼ਨ*, ਸਿੱਖ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1955.
4. ਬ੍ਰਹਮਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, *ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ: ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਪਾਠ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009.
5. ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ, *ਨੈਤਿਕ ਨਿਯਮ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1975.
6. ਵਾਜਪੇਈ ਵੀ.ਵੀ. *ਸਾਡਾ ਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code:** MPBI.506

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਆਓ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖੀਏ (Let's Learn Punjabi) (IDC)

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Note: This course is for those students only, who are not the native speakers of Punjabi and have not studied Punjabi as a subject at any stage in their academic life.

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (After completing this course, the students will be able to):

CLO 1: ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ (read and write Gurmukhi Script)

CLO 2: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਿਖ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ (understand and learn word-formation in Punjabi language)

CLO 3: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਾਕ-ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਾਕ ਰਚ ਸਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ (understand syntax/sentence structure of Punjabi language and to make sentences)

CLO 4: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ (read, write and speak Punjabi language)

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 07 ਘੰਟੇ	ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਲਗਾਂ-ਮਾਤਰਾਵਾਂ: ਮੁਕਤਾ, ਕੰਨਾ, ਸਿਹਾਰੀ, ਬਿਹਾਰੀ, ਐਕੜ, ਦੁਲੈਕੜ, ਲਾਂ, ਦੁਲਾਵਾਂ, ਹੋੜਾ, ਕਨੇੜਾ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 07 ਘੰਟੇ	ਲਗਾਖਰ: ਬਿੰਦੀ, ਟਿੱਪੀ, ਅੱਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 08 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਗਿਣਤੀ: ਇੱਕ ਤੋਂ ਸੱਤ ਤੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 08 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ-ਬਣਤਰ, ਹਾਂ-ਵਾਚਕ, ਨਾਂਹ-ਵਾਚਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਵਾਚਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ	CLO 4

Learning Activities: ਸਾਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਲਗਾ-ਮਾਤਰਾ ਚਾਰਟ

Mode of Transaction: Lecture; Self-learning, audio, video screening, language lab practice

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

- ਬਾਹਰੀ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੀਖੀਏ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
- ਗਿੱਲ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
- ਗਲੀਸਨ ਐਂਡ ਗਿੱਲ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਏ ਸਟਾਰਟ ਇਨ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
- ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਰਸ
 - Website for online Punjabi Teaching - <http://learnpunjabi.org/>
 - Online Punjabi Teaching for Beginner - <http://www.learnpunjabi.org/intro1.asp>
 - A start in Punjabi :: Audio & Text (e-book) - <http://pt.learnpunjabi.org/contents.aspx>
 - Videos Lectures for Punjabi learning - <http://pt.learnpunjabi.org/av.aspx?l=1>

- V. A Reference Grammar of Punjabi (e-book/.pdf) -
http://pt.learnpunjabi.org/assets/A%20Reference%20Grammar_Final.pdf
- VI. Gurmukhi-Shahmukhi-English Online Multimedia Dictionary -
<http://dic.learnpunjabi.org/Default.aspx>

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.507**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ**
(Contemporary Punjabi Cinema) (IDC)

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਸਿਨੇਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੁਹਜ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਪਰਖ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 06 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ; ਫਿਲਮ: ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 06 ਘੰਟੇ	ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ: ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 09 ਘੰਟੇ	ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ: ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 09 ਘੰਟੇ	ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ	CLO 4

Learning Activities: ਫਿਲਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ।

Mode of Transaction: Lecture; Self-learning, Group Discussion;

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

- ਭਾਰਗਵ, ਅਨਿਲ, *ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*.

2. ਸਰਮਾ, ਪੰਕਜ, *ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ*.
3. Roy, Satyajit, *Deep Focus: Reflections on Cinema*.
4. Saran, Renu, *History of Indian Cinema*.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.508**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (IDC)**

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਮੱਧਕਾਲ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪਿਕ ਪਰਤੱਖਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: ਮੱਧਕਾਲ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾਵਾਂ, ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਏ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: 'ਸਲੋਕ ਮਹੱਲਾ ੯' ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਰਪੇਖ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਵਜੀਦ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਮੂਲ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਕਟਾਖਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 06 ਘੰਟੇ	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ, ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ) Learning Activities: ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ; ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ।	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 06 ਘੰਟੇ	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਚਨਾਕਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ Learning Activities: ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਆਪਣੇ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਰਚਨਾਕਾਰ ਜਾਂ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨੇ।	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 09 ਘੰਟੇ	ਸਲੋਕ ਮਹੱਲਾ ੯ (25 ਸਲੋਕ) – ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ Learning Activities: ਸਲੋਕ ਮਹੱਲਾ ੯ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਦੀ ਵਿਉਂਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4	ਦੋਹਰੇ – ਹਾਸਮ (25)	CLO 5

09 ਘੰਟੇ	Learning Activities: ਹਾਸਮ ਦੇ ਦੇਹੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਜਤ ਸੰਦੇਸ਼/ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	
---------	--	--

Mode of Transaction: Lecture; Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, *ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ*, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
2. ਕਸੇਲ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ*, 15ਵਾਂ ਸੋਧਿਆ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013.
3. ਕੁਮਾਰੀ, ਪੂਨਮ (ਪ੍ਰੋ.), *ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਜੀਦ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009.
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, *ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006.
5. ਪੂਨਮ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੰਪਾ.), *ਹਾਸਮ ਦੇ ਦੇਹੜੇ*, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
6. ਸ਼ਾਨ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ. *ਹਾਸਮ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code:** MPBI.509

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
(**Environment and Punjabi Literature**) (IDC)

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 2:** ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 3:** ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲੇ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਗਲਪੀ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 4:** ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲੀ ਵਾਰਤਕ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 07 ਘੰਟੇ	ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ: ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਆਲੋਚਨਾ (ਈਕੋਕ੍ਰਿਟਿਸਿਜ਼ਮ) Learning Activities: ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਮਸਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਗਰੁੱਪ-ਡਿਸਕਸ਼ਨ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2	ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰਮੰਦੀ	CLO 3

07 ਘੰਟੇ	ਕੁਦਰਤ: ਵਰਿੰਦਰ ਪਰਿਹਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਵੀਆਂ 15 ਕਵਿਤਾਵਾਂ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗਲਪ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ	
ਯੂਨਿਟ – 3 08 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ: ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਆਤਮੀ - ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ; ਰੱਬ ਅਤੇ ਰੁੱਤਾਂ – ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ; ਮੰਗੋ – ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ; ਡਾਰਕ ਜੇਨ - ਜਸਵੀਰ ਰਾਣਾ; ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ – ਜਸਵੀਰ ਦੀਦਾਰਗੜ੍ਹ Learning Activities: ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 08 ਘੰਟੇ	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚੇਤਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ: ਡੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਕੋਈ 4 ਲੇਖ Learning Activities: ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ	CLO 4

Mode of Transaction: Lecture; Self-learning, audio, video screening

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ (ਸੰਪਾ.), *ਗਿਆਨ ਮਾਲਾ: ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
2. ਧੀਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ (ਸੰਪਾ.), *ਗਿਆਨ ਸਰੋਵਰ: ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.
3. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ, *ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ*, ਅਤਰ ਚੰਦ ਕਪੂਰ, ਅੰਬਾਲਾ, 1950.
4. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਨੁ.), *ਭਲਕ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੀਤੀਆਂ*, ਬਾਲ ਫੋਡਕੇ (ਸੰਪਾ.), ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
5. ਡੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, *ਈਜਾਦਕਾਰ: ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਂਦਾ*, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
6. ਵਰਿੰਦਰ ਪਰਿਹਾਰ, *ਕੁਦਰਤ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ*, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002.

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
Individualized Education Programme

L	T	P	Credits
0	2	0	0

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

ਹਰ ਸਮੇਸਟਰ ਦੇ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਕਰੈਡਿਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ/ਟਿਊਟੋਰੀਅਲ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਸ਼ਾਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸਮੇਸਟਰ-3

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.535**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੰਕਲਪਿਕ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਲੀਕ ਸਕਣਗੇ।

CLO 3: ਗਲਪੀ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਮੂਲਕ ਵਿਕਾਸ- ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਝੁਕਾਵਾਂ, ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਵਲੀ ਅਤੇ ਕਥਾ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 5: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਵਲ-ਪਾਠਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ-ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਵਲੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤੇ ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 14 ਘੰਟੇ	ਨਾਵਲ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ; ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 14 ਘੰਟੇ	ਕਹਾਣੀ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ Learning Activities: ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 16 ਘੰਟੇ	ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ: <i>ਲਹੂ ਮਿੱਟੀ</i> ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ: <i>ਏਹੋ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ</i> ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ: <i>ਅੱਧ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ</i> ਮਨਮੋਹਨ ਬਾਵਾ: <i>ਯੁੱਧਨਾਦ</i> Learning Activities: ਮਨਪਸੰਦ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਰਿਵੀਊ ਲੇਖਣ	CLO 4 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 4 16 ਘੰਟੇ	ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ: ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ – ਮੇਰੀਆਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਖਜੀਤ - ਅੰਤਰਾ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ – ਚੌਥੀ ਕੂਟ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਸੰਪਾ.) - ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ Learning Activities: ਮਨਪਸੰਦ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ/ਚਿੰਤਾ/ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ	CLO 4 CLO 5
-------------------------------------	--	--------------------------------------

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸੰਧੂ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2013.
2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਗਲਪ ਸਿਧਾਂਤ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
3. ਖਾਹਰਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਕ ਚੇਤਨਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988.
4. ਤਸਨੀਮ, ਨਿਰੰਜਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1973.
5. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974.
6. ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸਮਾਜ, ਸੱਤਾ ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006.
7. ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2002.
8. ਨਹਿਰੂ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006.
9. ਰਾਹੀ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1978.
10. ਰਾਹੀ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਸਲੇ ਗਲਪ ਦੇ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1992.
11. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ. ਆਰ., ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਧਿਐਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988.
12. ਸੰਧੂ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਸਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1979.
13. ਸੰਧੂ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਆਲੋਚਨਾ: ਰੂਪ ਤੇ ਰੁਝਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1995.
14. ਚੰਦੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ: ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1991.
15. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਸੁਖਵੰਤ ਕੌਰ ਮਾਨ ਰਚਿਤ ਸਾਹਿਤ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013.
16. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003.

17. ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006.
18. ਸ਼ਾਹੀ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਦੀ ਗਲਪ ਚੇਤਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1986.
19. ਨਹਿਰੂ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005.
20. ਫਰੈਂਕ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988.
21. ਵਿਨੋਦ, ਟੀ.ਆਰ., ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988.
22. ਰਵਿੰਦਰ, ਰਵੀ, ਕਿਸਾਨੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2020.
23. ਭੋਗਲ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2019

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.536**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ**

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਵਿਭਿੰਨ ਨਾਟਕਾਂ/ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਾਟਕੀ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਪਾਠ-ਮੂਲਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਨਾਟਕੀ ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਭਿਨੈਮੂਲਕ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਰੰਗਮੰਚੀ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 16 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ: ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨਾਟ-ਸ਼ੈਲੀਆਂ	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 14 ਘੰਟੇ	ਆਤਮਜੀਤ: ਮੁੜ ਆ ਲਾਮਾਂ ਤੋਂ	CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 3 16 ਘੰਟੇ	ਅਜਮੇਰ ਐਲਖ: ਮੇਰੇ ਚੇਣਵੇਂ ਇਕਾਂਗੀ	CLO 4 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 4 14 ਘੰਟੇ	ਸਵਰਾਜਬੀਰ: ਹੱਕ	CLO 4 CLO 5
----------------------	---------------	----------------

Learning Activities: ਨਾਟਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਨਪਸੰਦ ਝਾਕੀ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ; ਨਾਟਕ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨਪਸੰਦ ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਉੱਪਲ, ਕਮਲੇਸ਼, ਐਬਸਰਡਵਾਦ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1986.
2. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਅਜਮੇਰ ਐਲਖ ਦੀ ਨਾਟ-ਭੂਮੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002.
3. ਸੇਠੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਤੇ ਨਾਟਕ ਕਲਾ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988.
4. ਸੈਣੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006.
5. ਹਰਸਰਨ ਸਿੰਘ, ਥੀਏਟਰ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1988.
6. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਟ ਪਰੰਪਰਾ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1972.
7. ਹਰਜੋਧ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦਾ ਨਾਟ-ਜਗਤ: ਪਿਤਰਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2015.
8. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਨਾਟ ਸੈਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
9. ਗਾਰਗੀ, ਬਲਵੰਤ, ਰੰਗਮੰਚ, ਨਵਜੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1961.
10. ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੇਵਲ (ਸੰਪਾ.), ਸਵਰਾਜਬੀਰ: ਸਿਰਜਕ ਤੇ ਸਿਰਜਣਾ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2015.
11. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2010.
12. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ, 1989.
13. ਫੁੱਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987.
14. ਫੁੱਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998.
15. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਦੀਪਕ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ, 2010.
16. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀਆਂ ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003.
17. ਵਰਮਾ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਉਮਾ ਸੇਠੀ (ਸੰਪਾ.), ਨਾਟ-ਸਿਧਾਂਤ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
18. ਵਰਮਾ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਮੰਚ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2017.

19. ਵਰਮਾ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ: ਪ੍ਰਗਤੀ ਤੇ ਪਾਸਾਰ, ਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2003.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.537**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਗੱਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਾਰਤਕਕਾਰਾਂ, ਵਿਭਿੰਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੈਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 4: ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰਚਨਾ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 11 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸਿਧਾਂਤ ਪਰਿਪੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 12 ਘੰਟੇ	ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਵਾਰਤਕ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ: ਜਨਮਸਾਖੀ, ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ, ਗੋਸ਼ਟਾਂ, ਪਰਚੀਆਂ, ਰਹਿਤਨਾਮੇ, ਟੀਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਰਤਕ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ: ਨਿਬੰਧ, ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ, ਰੇਖਾ ਚਿਤਰ, ਸਫਰਨਾਮਾ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਾਰਤਕ ਰੂਪ- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ (ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ) <i>ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ: ਸੰਪਾਦਕ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਚੋਣਵੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ)</i> <i>ਪਰਚੀਆ ਸੇਵਾ ਦਾਸ: ਸੇਵਾ ਦਾਸ ਉਦਾਸੀ</i>	CLO 3 CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਰਤਕ ਰੂਪ- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ (ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ) <i>ਮੇਰਾ ਵਲਾਇਤੀ ਸਫਰਨਾਮਾ – ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ</i> <i>ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਾਸ : ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ</i>	CLO 3 CLO 4

Learning Activities: ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਰਤਕ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਲੇਖ ਰਚਨਾ, ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਭੁੱਲ ਯਾਦ ਬਾਰੇ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਿੰਗਲ, ਧਰਮਪਾਲ, *ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ: ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987.
2. ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੈਲੀ*, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1980.
3. ਕਸੇਲ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ*, 15ਵਾਂ ਸੋਧਿਆ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013.
4. ਕਸੇਲ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, *ਆਧੁਨਿਕ ਗੱਦਕਾਰ*, ਕੁਲਦੀਪ ਪ੍ਰੈਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1955.
5. ਕਾਂਗ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, *ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਾਰਤਕ*, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
6. ਕਾਂਗ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, *ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998.
7. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, *ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987.
8. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, *ਸ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996.
9. ਕੇਸਰ, ਮਨਮੋਹਨ, *ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਵਾਰਤਕਕਾਰ*, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੋ, ਪਟਿਆਲਾ, 1977.
10. ਕੋਹਲੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, *ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995.
11. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਨਿਬੰਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ-29), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1989.
12. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ-21), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1997.
13. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), *ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੈਮੀਨਾਰ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1986.
14. ਗੁਰਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), *ਵਾਰਤਕ ਸਿਧਾਂਤ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2018.
15. ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, *ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ*, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੋ, ਪਟਿਆਲਾ, 1977.
16. ਜੱਗੀ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, *ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ*, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1984.

17. ਦਿਲ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991.
18. ਪਰਖ (ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ.
19. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਨਮਸਾਖੀ/ ਮਿੱਥ ਵਿਗਿਆਨ, ਦੂਸਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2005.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/ **Course Code: MPBI.538**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/ **Course Title: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ**

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਚੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਗਿਣਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਿਕਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤ-ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਉ-ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 5: ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 12 ਘੰਟੇ	ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ Learning Activities: ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ-ਰੇਖਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 1 CLO 2 CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਸੁਪਨੇ ਲੀਰੋਂ ਲੀਰ – ਸੰਪਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੌਲੀ ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਜੌਲੀ Learning Activities: ਵਿਭਿੰਨ ਥੀਮਕ ਪਾਸਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ; ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ।	CLO 4 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 3 11 ਘੰਟੇ	ਸੱਤ ਗੁਆਚੇ ਲੋਕ – ਫ਼ਖ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨ Learning Activities: ਨਾਵਲ ਵਿਚਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕ-ਜੁਗਤ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ; ਨਾਵਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ।	CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ – ਸੰਪਾ. ਸ਼ਾਹੀਨ ਮਲਿਕ Learning Activities: ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਚਰਚਾ	CLO 5

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar, Self-learning; Online Lecturing

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
2. ਜਗਤਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (1947 ਤੋਂ 2005), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007.
3. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
4. ਧੀਮਾਨ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, 1998.
5. ਨੂਰ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2001.
6. ਮਹਿਤਾ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਇਕ ਪਰਿਚੈਅ ਇਕ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1998.
7. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਫ਼ਖ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2000.
8. ਬਿੰਦ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code:** MPBI.539

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ

L	T	P	Credits
3	0	0	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 45

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਾ-ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਮਾਜ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਕਰਨਗੇ

CLO 3: ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਯੋਜਨਾ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ

CLO 4: ਭਾਸ਼ਾਈ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ, ਵਿਵਸਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਡਾਟੇ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

CLO 5: ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 11 ਘੰਟੇ	ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ: ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਧਾਂਤ, ਨਮੂਨੇ, ਵਰਣਨ; ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ; ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ; ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਖੇਤਰ Learning Activities: ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸੰਬੰਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ; ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਵਿਹਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪਹੁੰਚ-ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ।	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 11 ਘੰਟੇ	ਵਤੀਰਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ: ਸੇਪੀਰ ਵੋਲਫ ਪਰਿਕਲਪਨਾ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਬੋਧਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ; ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ: ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ (SLA); ਐੱਸ ਐਲ ਏ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ; ਦੇਭਾਸ਼ਾਵਾਦ: ਪਰਤੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸੂਝ , ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ; ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਧ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਯੋਗਤਾਵਾਂ; ਏਕਤਾ ਤੇ ਤਾਲਮੇਲ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਖੋਜ; ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ; ਟਾਕਰਵਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ; ਅੰਤਰ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰਿਪੇਖ Learning Activities: SLA ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ	CLO 2 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 3 12 ਘੰਟੇ	ਸੰਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤ: ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ; ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ: ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ; ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ; ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ; ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ, ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ; ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ; ਵਿਸਰਜਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ	CLO 3 CLO 4

	ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ; ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ : ਵਿਆਕਰਨ, ਅਨੁਵਾਦ, ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚ, ਆਡੀਓ-ਵਿਡੀਓ ਵਿਧੀ, ਸੰਚਾਰੀ ਵਿਧੀ, ਕਲਾਸਰੂਮ ਅਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਏਡਜ਼, ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ Learning Activities: ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਅਭਿਆਸ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਸਰੋਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਟੀਚਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ; ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।	
ਯੂਨਿਟ – 4 11 ਘੰਟੇ	ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ: ਕੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਕ ਅਰਥ; ਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਦੇ ਹਿੱਸੇ; ਕੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ; ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀਆਂ; ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਗਿਆਨ, ਪਾਠ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ; ਸਮਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਮਨੋ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ; ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਵੇਚਨ; ਸੂਚਨਾ ਨਮੂਨਾ; ਕੁਦਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਈ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ: ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ; ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ; ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲੀ, ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਨ Learning Activities: ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨਾ; ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨਾ; ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ	CLO 4 CLO 5

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar and presentation, Self-learning, Audio-visual aids; Online Lecturing

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. Agnihotri, R.K. and A.L. Khanna (eds). *Second Language Acquisition: Socio-Cultural and Linguistic Aspects of English in India*. New Delhi: Sage. 1994.
2. Berns, M., & Matsuda, P. K. *Applied Linguistics: Overview and History*. In K. Brown (Ed.), *The Encyclopedia of language and linguistics* (2nd ed.; pp. 394–405). Elsevier, 2006
3. Cook, G. *Applied Linguistics* (in the series Oxford Introduction to Language Study). Oxford University Press, 2003.
4. Davies, A. & Elder, C. (eds.) *Handbook of Applied Linguistics*. Blackwell, 2004.
5. Schmitt, Norbert. *An Introduction to Applied Linguistics*. Arnold, 2002.
6. Richards, J. C. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2010.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: PBI.512**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਲੇਖਣ**

L	T	P	Credits
2	0	0	2

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 04 ਘੰਟੇ	ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ; ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ Learning Activities: ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਨ	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 06 ਘੰਟੇ	ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ: ਬੁੱਧੀ, ਭਾਵ, ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਤ: ਤਰਕ-ਅਧਾਰਿਤ ਸੋਚ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੱਥ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਆਦਿ	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 08 ਘੰਟੇ	ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ: ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ: ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਧਿਅਮ	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 12 ਘੰਟੇ	ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ Learning Activities: ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਤੱਥ- ਮੂਲਕ/ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੀ ਰਚਨਾ	CLO 4

Mode of Transaction: Lecture-cum-Discussion; Tutorial; Assignments; Self-learning

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ (ਸੰਪਾ.), *ਗਿਆਨ ਮਾਲਾ: ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ*, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
2. ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, *ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਵਾਰਤਕ-ਸ਼ੈਲੀ*, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1986.
3. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), *ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੈਮੀਨਾਰ*, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1986.
4. ਗੁਰਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, *ਵਾਰਤਕ ਸਿਧਾਂਤ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.

5. ਧੀਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ (ਸੰਪਾ.), *ਗਿਆਨ ਸਰੋਵਰ: ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.
6. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ, *ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ*, ਅਤਰ ਚੰਦ ਕਪੂਰ, ਅੰਬਾਲਾ, 1950.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.541**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਅਨੁਵਾਦ**

L	T	P	Credits
0	0	6	3

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 90

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
- CLO 2:** ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੇ।
- CLO 3:** ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 4:** ਸਾਹਿਤਿਕ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਟੀਚਾ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਥੀਮਾਂ, ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਵਰਣਨ, ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- CLO 5:** ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 22 ਘੰਟੇ	ਅਨੁਵਾਦ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ, ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ ਸ੍ਰੋਤ ਭਾਸ਼ਾ, ਟਾਰਗੇਟ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦ, ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 23 ਘੰਟੇ	ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ: ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਗਲਪ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਟ-ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ: ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ	CLO 3 CLO 4 CLO 5

ਯੂਨਿਟ – 3 23 ਘੰਟੇ	ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ: ਅੰਗਰੇਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ; ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਗਲਪ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਟ-ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ: ਅੰਗਰੇਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ	CLO 3 CLO 4 CLO 5
ਯੂਨਿਟ – 4 22 ਘੰਟੇ	ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੈਬਾਈਲ ਐਪਸ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ	CLO 5

Learning Activities: ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ

Mode of Transaction: Lecture; Practice, Self-learning.

Evaluation Criteria for Practical Courses:

- iii. Continuous Assessment: 60 marks including 30 marks for day-to-day performance in practicals; 25 marks for practical record/notebook and 05 marks for attendance
- iv. End Semester Examination: 40 marks including 30 marks for Practical/written exam and 10 marks for viva-voce

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਤਿਕਾਰੀ, ਭੋਲਾਨਾਥ, *ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ*, ਸ਼ਬਦਕਾਰ, ਦਿੱਲੀ, 1984.
2. ਕੁਮਾਰ, ਸੁਸ਼ੀਲਾ, *ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਸੰਵਾਦ*, ਉਡਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਮਾਨਸਾ, 2003.
3. ਤਾਲਿਬ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, *ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ*, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1985.
4. ਰੈਡੀ, ਰਾ. ਰਾਮਚੰਦਰ. *ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ: ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਲ*. ਅਨੁਵਾਦਕ ਰੰਜੂ ਬਾਲਾ. ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2020.
5. Bassnett, Susan and Trivedi Harish (Eds.) *Postcolonial Translation: Theory and Practice*, London, Routledge, 1999.
6. Bell, Roger, T. *Translation and Translating: Theory and practice*, London, Longman, 1991.
7. Jeremy Munday, *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. New York, Routledge, 2001.
8. Shastri, Pratima Dave, *Fundamental Aspects of Translation*, New Delhi, PH Learnings, 2012.

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: PBI.599-1**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਖੋਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ / ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ**

L	T	P	Credits
0	0	8	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 120

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

CLO 2: ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੋਥੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਸਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 15 ਘੰਟੇ	ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਰੀਵਿਊ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਏਗਾ। ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਵਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਵਿਧਾ ਅਨੁਕੂਲ ਅਨੁਵਾਦ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ।	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਲੇਖਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੋਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਵਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 10-15 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਖੋਜ/ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਦੇਵੇਗਾ।	CLO 3

Mode of Transaction: Self-Study, Seminar, Group Discussion, Mentoring

Evaluation Criteria: ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 100 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਮੀਨਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇ 50-50 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਖੋਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਸਰਵੇ/ਪਿੱਠਭੂਮੀ (15 ਅੰਕ), ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤਰਤੀਬ (10 ਅੰਕ), ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ (15 ਅੰਕ) ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ/ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ 10 ਅੰਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ 50% ਅੰਕ ਨਿਗਰਾਨ ਅਤੇ 50% ਅੰਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੇਸਟ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

Individualized Education Programme

L	T	P	Credits
0	2	0	0

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 30

ਹਰ ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਨ-ਕਰੈਡਿਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ/ਟਿਊਟੋਰੀਅਲ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਆ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਸਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸਮੈਸਟਰ-4

ਨੋਟ: ਇਸ ਸਮੈਸਟਰ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੀਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੇਗਾ।

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code:** MPBI.599-2

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title:** ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ

L	T	P	Credits
0	0	40	20

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 600

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕਹਿ ਸਕਣਗੇ।

CLO 5: ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਜਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 100 ਘੰਟੇ	ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੀਸਰੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਐਨ; ਰਚਨਾਕਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾ/ਸਮੱਸਿਆਕਾਰ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।	CLO 1 CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 2 150 ਘੰਟੇ	ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ(ਆਂ) ਸਬੰਧੀ ਸੰਖਿਪਤ ਅਧਿਆਇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 3 150 ਘੰਟੇ	ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ।	CLO 4
ਯੂਨਿਟ – 4 200 ਘੰਟੇ	ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਜਨਾ ਸਹਿਤ, ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੋਜ-ਨਿਬੰਧ ਵਜੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੇਗਾ।	CLO 5

Mode of Transaction: Self-learning, Project Method, Mentoring

Evaluation Criteria: ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 100 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50% ਅੰਕ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਮਿਡ-ਟਰਮ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲੇਖਣ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਈਵੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਬਾਕੀ 50% ਅੰਕਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਮਾਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲੇਖਣ ਲਈ 30% ਅੰਕ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ 10% ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਵਾਈਵੇ ਲਈ 10% ਅੰਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਈਵਾ ਆਫ਼ਲਾਈਨ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਾਂ

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.599-2**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਅਨੁਵਾਦ**

L	T	P	Credits
0	0	40	20

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 600

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਜਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1-4 600 ਘੰਟੇ	ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੀਸਰੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸੋਧੇਗਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਐਨ; ਰਚਨਾਕਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾ/ਸਮੱਸਿਆਕਾਰ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਧਿਆਇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ A4 ਅਕਾਰ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 100 ਪੇਜ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰੇਗਾ।	CLO 1 CLO 2 CLO 3 CLO 4

Mode of Transaction: Self-learning, Project Method, Mentoring

Evaluation Criteria: ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 100 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50% ਅੰਕ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਮਿਡ-ਟਰਮ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਲੇਖਣ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਈਵੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਬਾਕੀ 50% ਅੰਕਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਮਾਹਿਰ ਵੱਲੋਂ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਲੇਖਣ ਲਈ 30% ਅੰਕ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ 10% ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਵਾਈਵੇ ਲਈ 10% ਅੰਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਾਈਵਾ ਆਫ਼ਲਾਈਨ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

Options for Multiple Entry and Exit Scheme

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/Course Code: MPBI.531

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/Course Title: ਕਾਰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ

L	T	P	Credits
4	0	0	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 60

Learning Outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

- CLO 1:** ਸੰਚਾਰ, ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 2:** ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮਝ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 3:** ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 4:** ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਫ਼ਤਰੀ/ ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 5:** ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ, ਵਿਧੀਆਂ, ਨਿਯੋਜਨ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
- CLO 6:** ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸਹਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤ ਸਕਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 15 ਘੰਟੇ	ਸੰਚਾਰ, ਜਨਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸੰਚਾਰ: ਪ੍ਰਕਾਰਜ; ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਕਿਸਮਾਂ: ਸਵੈ ਸੰਚਾਰ, ਅੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਚਾਰ, ਗਰੁੱਪ ਸੰਚਾਰ, ਜਨ-ਸੰਚਾਰ; ਮੌਖਿਕ ਸਾਧਨ; ਜਨ-ਸੰਚਾਰ: ਗੁਣ, ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ (ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਫਿਲਮਾਂ) ਸਮਾਚਾਰ: ਤੱਤ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ; ਸਮਾਚਾਰ ਲਿਖਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ; ਸਮਾਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ; ਸਮਾਚਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ; ਸਮਾਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੋਮੇ; ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ; ਸਮਾਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ: ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ; ਪ੍ਰਸਾਰਨ, ਜਨਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ; ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ Learning Activities: ਸਮਕਾਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ/ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਿਖਤ/ਆਵਾਜ਼/ਵੀਡੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨਾ	CLO 1 CLO 6

ਯੂਨਿਟ – 2 15 ਘੰਟੇ	ਵਿਗਿਆਪਨ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਵਿਗਿਆਪਨ: ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਲਾਭ, ਹਾਨੀਆਂ; ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ (ਛਪਾਈ ਅਧਾਰਿਤ; ਆਵਾਜ਼ ਅਧਾਰਿਤ; ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਧਾਰਿਤ); ਵਿਗਿਆਪਨ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਭਾਸ਼ਾ; ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ: ਮਹੱਤਵ, ਕਿਸਮਾਂ (ਨਿੱਜੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ, ਵਪਾਰਕ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ); ਲਿਖਣ ਦੀ ਵਿਧੀ; ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ: ਮੀਮੇ, ਨੋਟਿਸ, ਏਜੰਡਾ, ਰਿਪੋਰਟ, ਗਸ਼ਤੀ ਪੱਤਰ, ਤਾਰ, ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਪੱਤਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ, ਪਿੱਠਅੰਕਣ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ; ਸੰਦੇਸ਼: ਸ਼ੁੱਭ ਸੰਦੇਸ਼, ਅਸ਼ੁੱਭ ਸੰਦੇਸ਼, ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ Learning Activities: ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਉਦਾਹਰਨ ਲੈ ਕੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣੇ	CLO 2 CLO 3 CLO 6
ਯੂਨਿਟ – 3 15 ਘੰਟੇ	ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ; ਮੋਬਾਈਲ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਐਮ.ਐਸ. ਆਫਿਸ (ਵਰਲਡ, ਐਕਸਲ, ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ); ਓਪਨ ਆਫਿਸ, ਗੂਗਲ ਕਲਾਊਡ ਐਪਸ (ਡੌਕਸ, ਸ਼ੀਟਸ, ਸਲਾਈਡਜ਼ ਆਦਿ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਈ-ਮੇਲ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ; ਡਿਜੀਟਲ ਡੈਟੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਮਸਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼; ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਫੋਂਟਸ; ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ Learning Activities: ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਿਹਾਰਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਈਲ/ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ	CLO 4 CLO 6
ਯੂਨਿਟ – 4 15 ਘੰਟੇ	ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਸਿਸਟਮ: ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਦੇ ਲਾਭ, ਚੰਗੀ ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ, ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ: ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਨਵੀਆਂ; ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ: ਲੇਟਵੀਂ ਵਿਧੀ, ਖੜਵੀਂ ਵਿਧੀ, ਲੇਟਵੀਂ ਅਤੇ ਖੜਵੀਂ ਫ਼ਾਇਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾ, ਫ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਨਿਯੋਜਨ, ਫ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸੰਗਠਨ: ਕੇਂਦਰੀ ਫ਼ਾਈਲ ਵਿਵਸਥਾ, ਵਿਕੇਂਦਰੀ ਫ਼ਾਈਲ ਵਿਵਸਥਾ; ਫ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ: ਵਰਣਮਾਲਾ ਲੜੀ ਵਿਧੀ, ਲੜੀ ਅੰਕ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਅਖੀਰਲਾ ਅੰਕ ਲੜੀ ਵਿਧੀ, ਵਰਣ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਵਿਧੀ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿਧੀ, ਵਿਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿਧੀ, ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿਧੀ; ਉਪਯੁਕਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਫ਼ਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ, ਫ਼ਾਈਲਾਂ ਉੱਤੇ ਨੋਟਿੰਗ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ Learning Activities: ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ/ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਫ਼ਾਈਲ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਫ਼ਾਈਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ	CLO 5 CLO 6

Mode of Transaction: Lecture; Tutorial; Group Discussion; Seminar and presentation, Self-learning, Audio-visual aids; Online Lecturing

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਹਰਜਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਤੇ ਪਾਰੁਲ ਵਾਲੀਆ, *ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਜਨ ਸੰਚਾਰ*, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014.
2. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਲਟੀ-ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ-ਕਲਾ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2013
3. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010.
4. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012.
5. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ*, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, 2015.
6. ਕੰਬੇਜ, ਸੀ. ਪੀ. *ਵਿੰਡੋਜ਼ ਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਆਫਿਸ*, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010.
7. ਕਿਸ਼ਨੀ ਨਵਲਾਣੀ, ਸੂਚਨਾ ਸੰਚਾਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
8. ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, *ਕਾਰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ* ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, *ਕਾਰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ)*, ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2022
9. ਜੁਨੇਜਾ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, *ਕੰਪਿਊਟਰ: ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ*, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.
10. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, *ਕਾਰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ*, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2007
11. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, *ਮੀਡੀਆ: ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ*, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਜਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
12., *ਮੀਡੀਆ: ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ*, ਆਰ.ਸੀ. ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਦਿੱਲੀ, 2013

ਕੋਰਸ ਕੋਡ/**Course Code: MPBI.532**

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ/**Course Title: ਲਘੂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ**

L	T	P	Credits
0	0	8	4

ਕੁੱਲ ਘੰਟੇ: 120

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ:

CLO 1: ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 2: ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 3: ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

CLO 4: ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ/ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਜਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

Course Contents:

Unit/Hours	Content	Mapping with CLOs
ਯੂਨਿਟ – 1 25 ਘੰਟੇ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਚਨਾਕਾਰ ਤੇ ਰਚਨਾ/ਸਮੱਸਿਆਕਾਰ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਅਧਿਆਇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।	CLO 1
ਯੂਨਿਟ – 2 40 ਘੰਟੇ	ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਕਾਦਮਿਕ/ਖੋਜ-ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਸੰਖਿਪਤ ਅਧਿਆਇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ।	CLO 2
ਯੂਨਿਟ – 3 30 ਘੰਟੇ	ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ।	CLO 3
ਯੂਨਿਟ – 4 25 ਘੰਟੇ	ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੇਖਣ/ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਜਨਾ ਸਹਿਤ, ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੇਗਾ।	CLO 4

Mode of Transaction: Self-learning, Project Method, Mentoring

Evaluation Criteria: ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 100 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50% ਅੰਕ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਮਿਡ-ਟਰਮ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲੇਖਣ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਈਵੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਬਾਕੀ 50% ਅੰਕਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲੇਖਣ ਲਈ 30% ਅੰਕ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ 10% ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਵਾਈਵੇ ਲਈ 10% ਅੰਕ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ।